1850. №. 75.

DRENTSCHE COURANT.

Dingsdag, den 17 September.

Deze Courant kost in het ½ jaar *f* 1-60, buiten Assen vrachtvrij *f* 1-75; de advertentiën van 1-5 regels *f* 1 en voor iederen regel meer 15 cent bij elke plaatsing, behalve 35 cent zegelregt. — Boekaankondigingen 20 pct. rabat. — NB. Advertentiën voor de 1e bladz. kunnen Maandags en Donderdags uiterlijk tot 6, die voor de 4e bl. tot 10 ure 's avonds aangenomen worden.

De COMMISSARIS des KONINGS in de Provincie DRENTHE,

Gelet op art. 181 der Wet van 8 Januarij 1817 (Staatsblad no 1), benevens art. 10 der Wet van 28 November 1818 (Staatsblad no. 41), en verdere bepalingen omtrent het houden van Inspectiën over de Verlofgangers der Nationale Militie;

Herzien de circulaire van het Departement van Binnenlandsche Zaken d.d. 3 Augustus 1850 no. 132, 4de Afdeeling;

Besluit:

Art 1.

De gewone Inspectie over de Verlofgangers der Nationale Militie zal voor dit jaar in deze Provincie, door den Gewestelijken Militie-Commissaris, in de Hoofdplaatsen der Militie-Kantons, over de manschappen *in die Kantons verblijf houdende*, worden gehouden, als volgt: te

Meppel, maandag den 7 October 1850.
Hooogeveen, dingsdag den 8 October 1850.
Emmen, woensdag den 9 October 1850.
Assen, vrijdag den 11 October 1850.

en zulks telkens des *voormiddags ten negen ure*, ter plaatse, waar het gewoonlijk geschiedt, of welke daartoe nader door de Gemeente-Besturen in de Kantons-Hoofdplaatsen, met overleg van den Militie-Commissaris, zal worden aangewezen.

Art. 2.

Aan de gemelde Inspectie zullen, ieder in de Hoofdplaats van zijn Kanton, moeten deelnemen al de Miliciens der ligting van 1846, 1847, 1848, 1849 en 1850, die alsdan in het genot van onbepaald verlof zullen zijn, *met uitzondering alleen van de manschappen der ligting van 1850, die zich dan op reserve bevinden.*

Art. 3.

De respectieve Plaatselijke Besturen zullen de thans in derzelver Gemeenten aanwezige en vervolgens aankomende Verlofgangers, die in de termen vallen om aan de voormelde Inspectie te moeten deelnemen, overeenkomstig de bestaande verordeningen aan hunne verpligtingen herinneren, bijzonder ook, dat zij bij de Inspectie, *behalve van hunne militaire kleeding- en equipementstukken, ook van livret en van het attest letter H.H.* moeten voorzien zijn.

Art. 4—6, enz.

Assen, 14 *Sept.* 1850. *De Commissaris des Konings voorn.*,
DE VOS VAN STEENWIJK.

Nederland.

15 *Sept.* Bij de plaats gehad hebbende herstemmingen voor leden der Staten-Generaal zijn gekozen te Zwolle Mr. *G. Groen van Prinsterer*. te 's Hertogenbosch Dr. *J. H. H. de Poorter*, te 's Gravenhage Mr. *P. C. Schooneveld*, te Leyden de Heer *P. H.* baron *Taets van Amerongen*, te Amsterdam Mr. *F. A. van Hall*. te Dordrecht Mr. *P. Blassé van Oud-Alblas*, te Gorinchem de Heer *C. Schiffer*, te Leeuwarden en te Almelo Dr. *W. R.* baron *van Hoëvell*, te Roermond de Heeren Mr. *P. L. de Lom de Berg* en *J. van Wijlick*, te Goes de Heer *Ph. J. Bachine*.

— Door de Provinciale Staten van Noord-Braband zijn tot leden der Eerste Kamer gekozen Jhr. Mr. *M. A. J. van der Beeken Pasteel*. oud lid der Eerste Kamer; Jhr. *L. J. B. van Sasse van Ysselt*, te Boxmeer. oud-lid der Eerste Kamer; *H. P. van den Dries*, Burgemeester te Oudenbosch, thans lid der Prov. Staten, *F. J. T. de Bruijn*, te Helmond, thans lid der Provinciale Staten; *B. Verheij van den Bogaard*, oud-lid der Eerste Kamer. De Staten van Overijssel hebben tot leden der Eerste Kamer gekozen Mr. *W. H. Cost Jordens*, Mr. *J. D. C.* Baron *van Heeckeren van Wassenaar* en Mr. *J. A. van Rooijen*.

— Te Voorburg is berigt ontvangen, dat H.K.H. Prinses *Marianne* niet dadelijk uit Duitschland terugkomt. Tegen de overkomst harer kinderen schijnen zwarigheden te bestaan.

— In de veiling van 29227 balen Java-koffij, door de Handelmaatschappij te Middelburg gehouden, is alles verkocht, twee á drie cents boven taxatie. *(Ned.)*

— Bij de Herv. gemeente te Meeuwen (klassis Heusden) is na vijf vruchtelooze beroepen, tot predikant beroepen ds. *J. H. A. C. Hanewinckel*, pred. te Ravesteijn. *(Id.)*

— Te Bergen op Zoom is den 9 dezer een wildstrooper geboeid door de gendarmerie binnengebragt. Deze, een jongeling van naauwelijks 24 jaren, had daags te voren, onder de gemeente Huibergen, vervolgd wordende door een gendarme, den jagtopziener *Stolz* en een particulieren jagt- en boschwachter, den eersten een vol schot in het lijf gegeven, terwijl *Stolz* hetzelfde lot zou getroffen hebben, zoo niet het geweer van den strooper had geweigerd. De gendarme is in bedenkelijken toestand. *(Id.)*

— Bij 's Konings besluit van den 10 dezer, No. 2, is aan den Minister van staat *J. J. Rochussen*, op deszelfs verzoek, eervol ontslag verleend als Gouverneur-Generaal over Nederlandsch Indie, onder dankbetuiging voor de vele in die betrekking door denzelve aan den lande bewezen belangrijke diensten; — terwijl bij besluit van dezelfde dagteekening, No. 3, tot Gouverneur-Generaal over Nederlandsch Indie is benoemd de Staatsraad in buitengewone dienst, Mr. *G. J. Bruce*, thans Commissaris des Konings in de provincie Overijssel.

— De *Staats Courant* bevat een koninklijk besluit, waarbij, — in aanmerking nemende dat de onvolkomen uitslag der verkiezingen van leden der Provinciale Statenvergaderingen, en de daaruit voortgevloeide vertraging in de verkiezing der nieuwe leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal het onmogelijk gemaakt hebben de vergadering der Staten-Generaal in vereenigde zitting der beide Kamers, te openen op den dag, bij besluit van den 9 Augustus jl. vastgesteld, — de opening van de gewone vergadering der Staten-Generaal wordt vastgesteld op *Maandag den zevenden October.*

— Te Arnhem zal eene nieuwe vrije stemming tot verkiezing van een lid der Tweede Kamer plaats hebben. Door het hoofdbestuur de vrijzinnige kiezersvereeniging aldaar is o.a. met volstrekte meerderheid op de lijst van candidaten gebragt de heer Mr. *P. W. Alstorphius Grevelink* van Assen.

— In de Provincie Friesland zijn op nieuw ingevolge de bepalingen van het Reglement tegen de verspreiding der longziekte 12 runderen gedood; in het geheel zijn thans 786 runderen afgemaakt.

— Volgens de *Kamper Ct.* is de ketting tot afsluiting van het zwarte water, door een schipper aan stuk gezeild.

— Den 12 dezer heeft het Provinciaal Geregtshof van Gelderland de 16-jarige *Mietje Wijnands*, schuldig verklaard aan moedwillige brandstichting in de woning van haren meester, en haar deswege veroordeeld tot de straffe des doods, door middel van verworging. *(Handb.)*

— Aan den heer *W. F. L.* Baron *Rengers* is op zijn verzoek eervol ontslag verleend als lid van het collegie van curatoren der hoogeschool te Groningen.

— Te Hattem is uit het vroeger opgegeven drietal tot Predikant beroepen de heer *G. J. Vinke*, predikant te Beest.

17 *Sept.* In de beide *Groninger Couranten* neemt de afgetreden heer Gouverneur van Groningen, bij het verlaten der Provincie, een hartelijk afscheid van de ingezetenen van dat gewest.

— Op den middag van 25 dezer zullen H.H. studenten te Groningen, alvorens 's avonds hun gecostumeerden optogt te houden, met dien optogt langs eenige der voornaamste straten trekken. *(P. G. C.)*

— Eenige heeren hebben aan den heer *B. Wichers* te Groningen, nieuw benoemd lid der Tweede Kamer, eene serenade gebragt. *(Id.)*

— Bij Zwolle hebben twee heeren op eenen dag 17 hazen geschoten.

— In het Westerwoldsche is door de nachtvorst van 12 op 13 dezer aanmerkelijke schade aan de veelbelovende veenboekweit toegebragt. *(Prov. Gr. Ct.)*

— In de *Gron. Couranten* wordt men tegen de zakkerollers bij de aanstaande feesten te Groningen gewaarschuwd;

ieder late zijne kleinodien liever te huis dan ze in het gedrang mede te nemen.

Buitenland.

15 *Sept.* De Keurvorst van Hessen is met het geheele Ministerie ontvlugt. De stad is volkomen rustig; dit is de belangrijke inhoud van eene telegrafische depêche, welke 13 Sept. uit Kassel werd afgezonden. Bijzonheden omtrent deze vlugt zijn natuurlijk nog onbekend, maar zoo als het tweede gedeelte van de depêche aantoont, is dit althans zeker, dat geen oproer of geweld deze vlugt veroorzaakt heeft. Veeleer moet men aannemen, dat dit besluit der regering het gevolg is van den zich steeds verder uitstrekkenden tegenstand onder alle standen der bevolking en zelfs onder de militairen, die weigerden langer de werktuigen te zijn, waarmede de regering hare wet en vrijheid schendende besluiten trachtte uit te voeren. Althans, volgens de gewone berigten uit Kassel van 11 Sept., was de gendarmerie de eenige magt, waarvan het Ministerie zich dien dag bediende, om zijne bevelen te doen eerbiedigen. De naaste reden zal buitendien wel gelegen zijn in het vonnis van het opperste hof van appèl, daags te voren uitgesproken, en mede bij telegraphische depêche in de bladen medegedeeld. Bij dit vonnis heeft het Hof met bijna eenparige stemmen verklaard, *dat de regering onbevoegd was tot het uitvaardigen der verordening omtrent het voortheffen der belastingen, zoodat het door de bevolking als niet verbindend moest worden aangemerkt.*

— De vijandelijkheden zijn aanvankelijk door de Sleeswijk Holsteiners met goeden uitslag hervat, blijkens de twee volgende telegrafische depêches: Donderdag 12 Sept. Het hoofdkwartier van het Sleeswijk-Holsteinsche leger is naar Duvenstedt verplaatst. — Vrijdag 13 Sept. des morgens. De *Börsenhalle* meldt: Eckernfiorde is gisteren weder door de Sleeswijk-Holsteiners genomen; deze zijn verder voortgerukt en hebben het Deensche kamp bij Kochendorf verbrand. Heden verwacht men een beslissenden slag. De heropening van den landdag schijnt er niet weinig toe te hebben bijgedragen, dat Generaal *Willisen* weder offensief is gaan ageren. Reeds bij de eerste zitting toch bleek het, dat de afgevaardigden algemeen voor het hardnekkig voortzetten van den oorlog gezind waren.

— Volgens latere berigten zijn de Sleeswijk Holsteiners door de Denen weder uit Eckernfiorde en tot in hunne vorige positie gedreven.

Assen, 17 September.

De uitslag van de herstemming voor een lid der Tweede Kamer in het Hoofd-kiesdistrict Assen is geweest, dat er 825 stemmen op den Heer Mr. *P. van der Veen* te Smilde en 523 op den Heer Mr. *L. N.* Graaf *van Randwijck* te 's Gravenhage zijn uitgebragt, terwijl 14 stembriefjes van onwaarde zijn verklaard. Tot lid der Tweede Kamer is dus gekozen de Heer Mr. **PETRUS van der VEEN** te Smilde.

Er zijn uitgebragt te Onstwedde 27 stemmen, te Vlagtwedde 6, te Wedde 15, te Meppel 114, te Hoogeveen 96, te Assen 99, te Vries 24, te Eelde 16, te Peize 36, te Roden 35, te Norg 31, te Smilde 57, te Beilen 61, te Dwingelo 67, te Diever 36, te Vledder 32, te Havelte 36, te Nijeveen 17, te Ruinerwold 61, te de Wijk 32, te Zuidwolde 23, te Ruinen 31, te Westerbork 13, te Zweelo 20, te Sleen 13, te Oosterhesselen 10, te Dalen 32, te Coevorden 68, te Emmen 32, te Odoorn 22.

— Men verneemt, dat de heer Commissaris des Konings in deze Provincie door Zijne Exc. den Minister van Binn. Zaken verzocht is, om de vergadering der Prov. Staten van dit gewest tegen maandag 30 dezer bijeen te roepen en de verkiezing van een lid voor de Eerste Kamer zooveel mogelijk op woensdag den 2 October te doen plaats hebben.

— Wij maken de kiezers in het Hoofd-kiesdistrict Hoogegeveen er opmerkzaam op, dat diegene, welke hunne stem willen uitbrengen op den heer *Jacob de Jonge* te Meppel, wel zullen doen van in hun billet te stellen JACOB DE JONGE SENIOR.

— Den 12 dezer zijn bij het Prov. Geregtshof alhier de volgende zaken, zijnde appellen van correctionele veroordeelingen, behandeld, als: 1°. de zaak van *Jan Harms Koekoek*, oud 12 jaren, wonende te Vrieschelo, gemeente Bellingwolde, beschuldigd van een jongen van gelijke jaren te hebben geslagen; hij was door de Regtbank te Winschoten vrijgesproken, doch door het Hof te Groningen veroordeeld; op zijn beroep in cassatie, werd deze zaak naar het Hof van Drenthe verwezen, en is hij door hetzelve vrijgesproken; 2°. de zaak van *D. B.* van Coevorden, door de Regtbank alhier tot ƒ20 boete veroordeeld wegens het uitschelden van twee vrouwen; op grond van ongenoegzaam bewijs is hij vrijgesproken; 3°. de zaak van *L. A. T.*, landbouwer te Ruinerwold, door de Regtbank alhier tot eene maand gevangenisstraf veroordeeld wegens het verwonden van *H. B.* door een geweerschot; hij is door het Hof vrijgesproken op grond, dat het bleek, dat hij uit nooddwang had gehandeld, en 4°. is het vonnis van de Regtbank alhier van 15 Julij j.l. bevestigd, waarbij *D. G.* van Meppel tot een jaar gevangenisstraf is veroordeeld, wegens het stelen van een stuk korenblaauw uit den winkel van de wed. *D. Kroes* aldaar.

— Den 13 dezer is bij het Hof behandeld de zaak van *S. C.*, oud 21 jaren, en *B. B.*, oud 20 jaren, beide wonende te Hoogeveen, beschuldigd van in Junij jl. moedwillig de leuningen van onderscheidene vonders, liggende over wijken en sloten op het Krakeel te Hoogeveen te hebben afgerukt en gedeeltelijk vernield. Namens den heer Procureur-Gen. werd tegen hen eene tuchthuisstraf van 5 jaren en eerloos verklaring geëischt. Het Hof heeft echter verschoonende omstandigheden aangenomen, als jeugdige jaren enz. en hen ieder tot vier maanden correctionele gevangenisstraf veroordeeld.

— Men verneemt nader, dat op de jaarmarkt te Rolde, van 10 dezer waren aangebragt 1203 paarden voor wagens, 604 losse paarden, 660 veulens, 643 koeijen, 824 stuks jongvee, 3335 schapen en 1074 varkens. In paarden, veulens en koeijen was wel handel, doch dezelve waren goedkoop; schapen waren redelijk op prijs; varkens waren menigvuldig aangevoerd doch weinig gezocht en gering in prijs. De paarden golden door elkander van ƒ10 tot ƒ200, de veulens van ƒ10 tot ƒ75, de koeijen van ƒ20 tot ƒ80, het jongvee van ƒ10 tot ƒ30, de schapen van ƒ0.90 tot ƒ4 en de varkens van ƒ1 tot ƒ15.

— In den nacht van 11 op 12 dezer zijn uit de woning van *Jan ter Winkel*, schoenmaker te Rolde, ontvreemd acht beddekussens en een bed-peluw.

— Uit Hoogeveen schrijft men aan het *Zondagsblad:* Werd voor ongeveer twee maanden in de nieuwsbladen vermeld, dat alstoen te Hoogeveen een man van zes-en-tachtig jaren gehuwd is met eene jonge dochter van zes-en-twintig, thans kunnen wij melden, dat deze jonge vrouw tusschen den 6 en 7 is bevallen van eene dochter.

Deze man had in zijn eerste huwelijk twee dochters verwekt, die beiden alhier getrouwd, doch ook beiden overleden zijn.

De eene schoonzoon is weder hertrouwd, en deszelfs echtgenoote op gisteren bevallen van eene dochter.

De oudste zoon van den anderen schoonzoon is ook alhier getrouwd, en deszelfs vrouw voor zeer korten tijd insgelijks bevallen. Zoodat wij alhier het verschijnsel hebben, dat de vrouw van den grootvader, de vrouw van den schoonzoon en de vrouw van den kleinzoon nagenoeg op denzelfden tijd zijn bevallen.

— Uit Hoogeveen maakt men ons de opmerking, dat minder juist in een berigt, in de *Meppeler Ct.* van 12 dezer uit de *Steenw. Ct.* overgenomen, is medegedeeld, dat bij de stemming voor leden van de Provinciale Staten in het Hoofd-kiesdistrict Hoogeveen geene stemmen op den heer *Jacob de Jonge Junior* zouden uitgebragt zijn, daar integendeel negen stemmen zich op dien heer hebben vereenigd.

* *Meppel*, 16 *Sept.* Zaturdag viel hier weder een 8jarig kind van den arbeider *J. v. Veen* in het water bij den grooten akker, waar wel 13 voet water staat. — Na dat het daarin eenigen tijd had geworsteld, nam de schippersknecht *A. Veenstra* het manmoedig besluit om er bij in te springen en had het onwaardeerbaar geluk, het kind levend aan zijne ouders terug te geven.

* *Peize*, 13 *Sept.* Op een nest alhier, zijn nog twee ooijevaars aanwezig. Men mag dit met regt als eene bijzonderheid aanmerken, daar de eigenaar van genoemd nest, gedurende dertig jaren, nimmer iets dergelijks heeft waargenomen; en ook ieder weet, dat deze vogels bijna zonder uitzondering, alle den 28 Aug. vertrokken zijn.

* *Hoogeveen*, 13 *Sept.* Op den 10 dezer had alhier plaats de begrafenis van het lijk van zekere *Roosje Heimans*, wed. van *Samson Davids Godfried*, behoorende tot de Israelitische gemeente; zij had den zeldzamen hoogen ouderdom van 90 jaren bereikt en zoo veel mogelijk zelve door het drijven eener kleine negotie, in haar levensonderhoud voorzien; bij het graf is, naar aanleiding van *Samuel* 15 vs 22 door den Godsdienst-onderwijzer *S. Salomons* eene zeer indrukwekkende redevoering in het Nederduitsch uitgesproken.

* *Havelte*, 16 *Sept.* Men klaagt hier en in naburige gemeenten zeer over de aanmerkelijke schade, welke de muizen aan de nog te veld staande boekweit aanbrengen. Zij werpen geheele zandhoopen onder de bollen op en brengen 't zaad in den grond.

* Een onbemiddeld schaapherder in het gehucht IJde, gemeente Vries, verloor voor eenigen tijd op eene ongelukkige wijze zijne eenige koe. Niet zoodra was dit in 't gehucht bekend of elk beijverde zich om 't zeerst den man in staat te stellen zich eene nieuwe weer aan te schaffen. Door de milddadigheid der weinige bewoners had hij dan ook spoedig zooveel geld bijeen, dat hij op de Norger markt eene nieuwe koe koopen Dit is waarlijk nog echte weldadigheid!

* *Coevorden*, 15 *Sept.* Gepasseerde maandag en dings-

dag, den 9 en 10 dezer, is de zaak tegen *Geertruida Luin*, geboren te Emlenkamp, koningrijk Hanover, beschuldigd van poging van vergiftiging op de huisvrouw van *W. C.* te Echteler, koningrijk Hanover, te Osnabruck voor de regtbank der gezworenen behandeld. De eerste dag werden de vijf getuigen in deze zaak gehoord. Den tweeden werden de debatten door het Openbaar Ministerie en haar verdediger gevoerd. De beklaagde beschuldigde *W. C.* van met haar in ontucht te hebben geleefd, haar te hebben beloofd na den dood zijner gade met haar te zullen trouwen, zijne goederen te willen verkoopen en gezamenlijk naar Noord-Amerika te zullen vertrekken; dat hij haar had aangezet, den naam gebruikende van den predikant van Schoonebeek, om rattenkruid te halen, en dat hij hiermede *in persoon* zijne vrouw wilde vergeven; zij ontkende evenwel de kraanoog in het kopje te hebben gedaan. Met een landdragonder later alleen gelaten, bekende zij tegen dezen alles, en ook later ten aanhoore der gezworenen. Op den tweeden dag werd *W. C.* uit gebrek aan bewijs vrijgesproken, doch *Geertruida Luin* veroordeeld tot 3 jaar tuchthuisstraf.

* Wij vernemen, dat de Godsdienstige rede, door den Heer *M. L. Kan* alhier, ten voordeele der Kerkbouw in het Hollandsche Veld, gemeente Hoogeveen, geschreven, en door den Boekhandelaar *J. O. van Houten* te Assen uitgegeven, eene tweede druk zal behoeven.

De uitslag der verkiezingen in Overijssel en de tolkwestie over het Zwolsche Diep.

Wij hebben stukken uit Overijssel ontvangen, waarin beschouwingen worden medegedeeld over hetgeen men uit den uitslag der verkiezingen aldaar ten aanzien van de kwestie over den tol op het Zwolsche Diep mag opmaken; deze stukken zijn te uitgebreid, dan dat wij dezelve kunnen opnemen; wij maken daarvan gebruik tot het mededeelen van het volgende:

Voor de Tweede Kamer is met volstrekte meerderheid herkozen de heer *Sloet*, een voorstander van den tol; deze heeft echter overigens zoovele punten van aanbeveling, inzonderheid zijne groote kundigheden in de staathuishoudkunde en in onze Indische belangen, dat men uit diens keuze ten aanzien van de stemming der kiezers omtrent de gemelde kwestie weinig kan afleiden.

Van meer belang ten dezen is de uitslag van de stemming in het hoofdkiesdistrict Zwolle, omtrent een lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal op den 11 Sept. j.l.; men kan zeggen, dat de keuze stond tusschen de heeren *Groen van Prinsterer* en *van Diggelen*; de eerste is in persoon bij de kiezers in dat district weinig bekend, althans veel minder dan de heer *v. Diggelen*, die als Ingenieur-Directeur bij de verbetering van het Zwolsche Diep en als lid der Prov. Staten zich genoegzaam heeft doen kennen: hij is een erkend voorstander van den tol. De heer *Groen* echter werd met volstrekte meerderheid tot lid der Tweede Kamer gekozen en wel met 955 stemmen; de heer *v. Diggelen* vereenigde slechts 432 stemmen op zich, niettegenstaande van eene zekere zijde alles gedaan was, om hem te doen benoemen. Zou men met grond niet mogen aannemen, dat deze uitslag, althans voor een gedeelte, is toe te schrijven aan den afkeer, welke zich meer en meer bij het publiek vestigt tegen den voor de binnenschipperij zoo hoogst onbillijken tol?

In eene der voorloopige vergaderingen, te Zwolle voor de verkiezing van de Provinciale Staten gehouden, werd de heer Mr. *R. A. Kerkhoven*, van de Dedemsvaart, een bekend tegenstander van den tol, en die zich als zoodanig in een fiks gesteld artikel in het *Handelsblad* over het quasi-oproer te Zwartsluis heeft doen kennen, doch overigens te Zwolle weinig bekend was, met slechts eene kleine meerderheid van de vereischte stemmen op de lijst der Candidaten geplaatst. — Bij de vervolgens in de voorloopige kiesvergaderingen plaats gehad hebbende discussien over de candidaten, vroeg alleen de heer *v. Sonsbeek* omtrent den heer *Kerkhoven* het woord, en verklaarde denzelven te kennen als iemand, die voor de betrekking van lid der Staten zeer geschikt was. De heer Mr. *J. A. van Roijen*, een der grootste voorstanders van den tol, merkte hierop aan, dat hij den heer *Kerkhoven* volstrekt niet anders kende dan als een gewoon dagelijksch man, die het best bij een vel blank papier was te vergelijken. — Bij het formeren van het vereischte 9tal Candidaten werd de heer *v. Roijen* daaronder geplaatst met 181 en de heer *Kerkhoven* met 139 stemmen. En wat leverde de eindstemming op, niettegenstaande er vele middelen tegen de verkiezing van den heer *Kerkhoven* werden aangewend? Dit, dat de heer Mr. *R. A. Kerkhoven* tot lid der Staten gekozen werd met 656 en de heer Mr. *J. A. van Roijen* met slechts 479 stemmen. Inderdaad eene verblijdende uitkomst! Men mag toch dezen uitslag beschouwen als de uitspraak der kiezers tusschen de voor- en tegenstanders van den tol. Bovendien is te Kampen tot lid der Staten gekozen de heer Mr. *J. C. Bijsterbos*, een der advocaten van de binnenschipperij in de procedures over den tol. Het blijkt, dat de publieke opinie zich verklaart tegen den tol; mogt de Regering zulks ook doen! Het is echter reeds veel gewonnen, dat in de Staten van Overijssel mannen zijn als *Kerkhoven*, *Bijsterbos*, etc., die diep gevoelen, welk onregt aan de kleine schipperij door den tol wordt aangedaan, en op wie dan ook deze schipperij vol vertrouwen de oogen vestigt. — In de zitting der Staten van 11 dezer is wel is waar de heer *van Roijen* tot lid der Eerste Kamer verkozen, maar hoe? hij is in de derde plaats gekozen, en wel na twee vrije stemmingen en eene herstemming tusschen hem en den baron *van Lamsweerde*, waarbij hij 19 en de laatste 18 stemmen bekwam. Mag men hieruit afleiden, dat 19 leden van de prov. Staten den tol voorstaan? geenzins! Wij kennen dengene niet, die hier tegenover den heer *van Roijen* stond; bij vele leden kunnen bedenkingen uit anderen hoofde tegen diens benoeming bestaan hebben, maar wij teekenen aan: bijna de helft der leden was niet *voor* den heer *van Roijen*; zou men hieruit mogen besluiten, dat deze 18 tegen den tol waren? wij weten het niet, doch hopen het.

Wij meenen dus te mogen stellen, dat de uitslag der verkiezingen in Overijssel voor de zaak tegen den tol op het Zwolsche Diep tot verblijdende gevolgtrekkingen aanleiding geeft. Mogt de Regering, bij de te nemen besluiten omtrent het al of niet voortduren van den tol na 1 Jan. 1851, toonen, het oor aan regtmatige klagten te hebben geleend! RED.

Vervolg en slot van: Nadere toelichting enz. (zie Bijvoegsel van het vorig no.)

De wet toch alleen, zoo als zij geschreven is, bindt, niet datgene, wat de wetgever wilde geschreven hebben, maar niet heeft gedaan. De uitlegger der wet moet zich vóór alles aan de wet zelve houden, en, hoeveel eerbied ik anders voor dergelijke antwoorden der Regering koester, hoeveel gezag ik er ook aan toeken, moet ik hier echter zeggen: òf dat de Regering bij haar antwoord gedwaald heeft, òf dat zij zeer te veroordeelen is, wanneer zij iets anders zegt, dan zij meent te zeggen of heeft willen zeggen.

Dit is dus de letter der wet, zoo als zij genoemd wordt. Thans zullen wij nog nader ontwikkelen voor welk gevoelen de geest der wet pleit.

Ik ken de gulden spreuken der Romeinsche regtsgeleerden: „Scire leges non hoc est verba earum tenere, sed „vim ac potestatem." „Non figura literarum, sed oratione, „quam exprimunt literae, obligamur." Juist dit is het „obligamur oratione, quam exprimunt *literae*"; wel zeer zeker moeten wij den geest der wet niet buiten de wet zoeken, zoo wij hem in de wet zelve, in de letter kunnen vinden. Zoo zullen ook wij hier doen, en eerst onderzoeken, waartoe dit artikel in de wet dient? De Memorie van Toelichting, even als ons gezond verstand, antwoordt hierop: „De bepalingen, die den persoon ter verkiezing voorzit„tend, binnen het district, waar bij voorzit, niet benoem„baar doen zijn, strekken tot voorkoming van verkeerde „handelingen en bevordering van vrijheid in het beraad„slagen en stemmen." Bij hetgeen ten aanzien hiervan reeds in ons „*Woord, enz.*, gezegd is, voegen wij nog het volgende:

Laten wij ons eens op het terrein plaatsen van onze tegenstanders, en dan het artikel volgens hunne wijze van beschouwen met het oog op het principe, door de Regering zelve opgegeven, eens toepassen. Stellen wij het geval, dat de Burgemeester (de gewone Voorzitter toch) in een hoofdkiesdistrict vóórzit bij de stemming, echter niet bij de stemopneming, dan zoude zoodanig iemand wel wezenlijk (n.l. volgens het gevoelen, strijdende met het onze) tot lid der Staten benoembaar zijn; en alleen daarom, omdat hij niet bij de stem*opneming* voorzat; in welke laatste betrekking echter er volstrekt geen gevaar meer bestond van verkeerde handelingen van de zijde des Burgemeesters. Immers de stembiljetten zijn reeds ingebragt, daaraan kan dus niets meer veranderd worden; en het voorzitten bij de stemopneming brengt ook geen gevaar meer mede; hierbij toch is de Voorzitter een zeer lijdelijk wezen, die nog daarenboven zeer goed nagezien wordt, hetwelk toch, wat het gevaar van verkeerde handelingen ten minste betreft, eigenlijk overbodig is, ten zij de Voorzitter een volslagen schurk zij. In dit geval dus is het artikel van nul en geene waarde en mist geheel en al zijn doel en kan zelfs even goed gemist worden. En zoo zal het artikel altijd zijn doel missen, zoo lang door „ter ver„kiezing voorzitten" verstaan wordt „ter opening der stem„briefjes voorzitten." Want juist het groote gevaar bestaat bij de stemming zelve; is deze eenmaal voorbij, dan is met haar het gevaar geweken. Daarenboven nog, moet een artikel steeds zoo bij voorkeur worden uitgelegd, dat het eenige uitwerking hebbe, dat het zijn doel treft; iets, dat de wet zelve bepaalt bij het uitleggen van uiterste willen (art. 934 B W) en overeenkomsten (art. 1380 B.W.), doch hetwelk niet minder waar is bij het uitleggen der

wet zelve. En zoodanige uitwerking toch mist het artikel, indien het zijn doel niet treft, indien het principe, dat bij het redigeren van het artikel ten grondslag was gelegd, niet wordt verwezenlijkt; iets, dat in casu het geval is, wanneer men het artikel *anders* verklaart, dan wij het gedaan hebben. Is dit alles dus waar van den Voorzitter in een hoofdkiesdistrict bij de stemming, niet minder waar, ja zelfs à plus forte raison, is het van de voorzitters in de onderkiesdistricten. Er bestaat eene volkomene paritas rationis.

Zoo dus pleit niet alleen de letter, maar ook de geest der wet voor ons gevoelen. Ten volle beamen wij dan ook het gezegde der regering, hetwelk nog strekt tot nadere bevestiging van ons antwoord op de tweede vraag in ons „Woord" enz., als zij zegt: Maar ook de Voorzitter van een bureau in een onder-kiesdistrict ware, was „hij in dit district niet benoembaar" (en *dit is hij niet*, gelijk wij hebben aangetoond) „in het gansche hoofddistrict „niet benoembaar." —

His feliciter peractis, gelooven wij dus, dat wij met meer regt en op betere gronden, *dan de Redactie het tegendeel*, het volgende kunnen beweren: Volgens art. 19 der Provinciale wet is het wel degelijk duidelijk (tenzij men ziende blind wil zijn), gelijk ieder *ons* zal toestemmen, dat daarin wel de Voorzitters in de onder-kiesdistricten bedoeld zijn.

Uit dit alles, gevoegd bij hetgeen wij bij eene vroegere gelegenheid in het midden bragten, moet men besluiten, *dat de Burgemeesters, alhoewel in een ONDER-kiesdistrict voorzittende tot het ontvangen der stembiljetten,* **NIET** *tot leden der Provinciale Staten benoembaar zijn.*

Geen Kiezer noch Candidaat.

De schrijver ziet, wij zijn niet onbillijk genoeg geweest, om zijn stuk niet op te nemen; het spijt ons, dat wij hetzelve hebben moeten afbreken. Wij zijn door hem echter in geenen deele overtuigd; art. 19 komt ons wel degelijk voor vatbaar te zijn voor tweeërlei uitlegging; en, zoo dit het geval niet was, waartoe dan het uitvoerig betoog van den schrijver in dit en het vorig stuk? *(Red.)*

Wij zijn verzocht het volgende op te nemen:

Een vriendelijk verzoek.

Wanneer men in den laten avond per rijtuig te Wachtum komt, van den kant van Assen, loopt men, bij heel donker weder, groot gevaar om tegen een paal, welke daar aan het begin van de straat is geplaatst, aan te rijden. Als men vervolgens die straat ten einde is gekomen en regts afslaat, dan vindt men daar bij het laatste huis een hek, dat in de duisternis ook kwalijk onderscheiden kan worden. Zou de Burgemeester van Wachtum (*) niet tot voorkoming van gevaar en onheil, dien paal en dat hek met witte verf kunnen laten aanstrijken?

Eindelijk is er tusschen Wachtum en Dalen ergens een brugje: tot welk gemeente-territoir dit behoort, is ons onbekend. Maar, wien het moge aangaan, dien zij herinnerd, dat daar paarden groot gevaar loopen, om er door te trappen en de pooten te breken.

Een paar reizigers.

(*) Dit zal zekerlijk Oosterhesselen moeten zijn. Red.

Correspondentie.

Wij hebben, met verzoek ter plaatsing, ontvangen: *Een paar woorden tot repliek van eenige kiezers uit 't Westen van Drenthe aan een kiezer uit Assen.* Wij zouden dit stuk gaarne opgenomen hebben, zoo wij hetzelve vóór de herstemming ontvangen hadden. Thans echter, nu deze is afgeloopen, en geen kiezer eenig nut meer kan trekken uit redeneringen over de heeren, tusschen welke herstemd is, zal men het ons, hoopen wij, niet ten kwade duiden, dat wij onze kolommen voor stukken als de onderhavige sluiten.

Van wege het Criminal-Amt te Meppen, Koninkrijk Hanover, wordt eene premie van vijf-en-twintig daalders uitgeloofd aan diegenen, welke het spoor aanwijzen, tot het in hechtenis stellen van de voortvlugtigen *Johann Heinrich Decker* en *Joseph Hölscher*, verdacht van moedwilligen manslag, te Hebelermeer op den persoon van *I. B. Wessels* gepleegd. Desbegeerende, zal de naam der aanbrengers worden geheim gehouden.

Assen, *De Officier van Justitie*,

13 *September* 1850. V. KOETSVELD V. ANKEREN.

De jonge handwerkslieden, tusschen de 14 en 20 jaren oud, welke verlangen gedurende den aanstaanden wintercursus, beginnende 1 October op de Industrie-school van het Dep. Assen der Ned. Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, onderwijs te ontvangen in de teeken- en meetkunst, kunnen zich daartoe voor den 22 dezer maand, aanmelden, bij den heer *C. Meijboon* te Assen. De vereischten, naar het Reglement bezittende, zullen zij worden toegelaten, zooveel de ruimte toelaat en na vooraf, volgens het Reglement, te hebben betaald *f* 1.50; wordende overigens dit onderwijs geheel *gratis* gegeven. Het bestuur van gemeld Dept. vleit zich, dat van deze gunstige gelegenheid, om bekwaamheden op te doen en kundige handwerkslieden te worden, met belangstelling en vlijt, gebruik zal worden gemaakt.

Assen, *Namens gemeld Bestuur*,

10 *Sept.* 1850. S. GRATAMA.

Het Armbestuur der R. C. gemeente alhier is voornemens, op woensdag den 18 dezer, de gewone drie-maandelijksche collecte te houden.

Assen, *Namens het Armbestuur voorn.*,

15 *Sept.* 1850. J. J. SCHUITEN.

UITBESTEDING.

Aan de gadingmakenden wordt bekend gemaakt, dat het Bestek en de Teekening, naar welke, onder nadere approbatie en op nader te bepalen tijd en plaats, doch waarschijnlijk in het begin der maand October ek., zal worden uitbesteed: het BOUWEN van een Diaconie WERK- en WEESHUIS te Assen, met de leverantie der *materialen*, gedurende *deze maand* ter visie zullen liggen in de kerkekamer te Assen.

Assen, 16 *Sept.* 1850.

Namens de Diaconie der Hervormde Gemeente Assen,

E. K. J. BERTLING, *Boekh.-Diaken.*

Heden beviel van eene welgeschapene dochter *Helena Aletta Lunsingh Tonckens*, geb. *Koumans Smeding*.

Beetsterzwaag, 10 *September* 1850.

Eenige kennisgeving.

De ondergeteekende maakt voorloopig bekend, dat in den aanstaanden winter op nader te bepalen tijd en plaats aan de koop zullen worden gebragt **acht VEENPLAATSEN**, op de Grietmanswijk en **vier VEENPLAATSEN**, op de Molenwijk te Smilde, toebehoorende aan de erven van wijlen den Heer *E. Suermondt* van Rotterdam.

Mr. L. OLDENHUIS GRATAMA.

HARDDRAVERIJ.

Met vereischte toestemming, gedenkt *K. J. Prakken*, Kastelein bij de Norgervaart te Smilde, op maandag den 23 September 1850 te laten verharddraven, *door Drentsche paarden*, welke nog geen Prijs of Premie hebben behaald,

Tot Prijs: **Een CHAISGEREIDE**, ter waarde van *f* 25.

Tot Premie: **Een ZWEEP**, ter waarde van *f* 10.

Aangifte der paarden des voormiddags te elf ure.

Voor eene Onderlinge Levens-verzekering, in het begin van 1850 opgerigt, welke door het sluiten van Verzekeringen volkomen is in werking gebragt, en die volgens hare wijze van berekening, in dit Koningrijk geheel *éénig* is, worden in alle plaatsen **Solide Personen als HOOFD-AGENTEN gevraagd.** Adres franco brieven onder La. **O.** bij *J. H.* en *G. van Heteren* Boekverkoopers, Hartenstraat no. 28 te Amsterdam.

Aangiften van den Burgerlijken Stand.

ASSEN. 6 — 13 *Sept.* geb. 2 V. g.; geh. 0; overl. 2 M. g.

COEVORDEN. 8 — 15 *Sept.* geb. 1 M. 1 V. g.; geh. 1 paar; overl. 2 M. g.

SMILDE. 8 — 15 *Sept.* geb. 3 M. 3 V. g.; geh. 2 paar; overl. 2 M. 3. V. g

---

Meppel, 12 *Sept.* Rogge *f* 5.25 a *f* 6.00. Boekweit *f* 5.50 a *f* 6.00. Boter 1½ ned. pond *f* 0.85 a *f* 1.05, Boter ¼ vat *f* 11.50 a *f* 12.50. Broodzett: 6 ned p. *f* 0.46.

Groningen, 13 *Sept.* Tarwe *f* 7.50 a *f* 6.60. Rogge *f* „ . „ ; nieuwe *f* 5.05 a *f* 5.65 Boekweit, zand *f* 4.35 a *f* 4.80, veen *f* 4.45 a *f* 4.75. Garst *f* 3.70 a *f* 4.30, nieuwe zomer *f* „ . „ a *f* „ . „, knobbe *f* 4.40 a *f* 4.60. Dikke haver *f* 2.40 a *f* 2.95 Voerhaver *f* 2.50 a *f* 2.70. Paardeboonen *f* 4.75 a *f* 5.00 Koolzaad *f* 7.00 a *f* 10.75. Gort grove *f* 7.00 a *f* 7.50, parel 100 ned. pond. *f* 9.00 a *f* 11.00. Boter ¼ ton *f* „ a *f* „.

Zwol, 13 *Sept.* Tarwe *f* 8.62 a *f* 7.25. Rogge oude *f* 5.80 a *f* 5.40, nieuwe *f* „ . „ a *f* „ . „ Boekweit *f* 5.85 a *f* 5.20. Aardappelen *f* 2.00 *f* 1.30. Boter ¼ ton *f* 13.50 a *f* 13.00, per pond *f* 0.67 a *f* 0.60.

Amsterdam, 14 *Sept.* Werk. Sch. 2½ pct. 57½ a 57$\frac{1}{16}$; dito 3 pct 68½; Werk. Sch. 4 pct 89¼ a 89⅜.

Te *Assen*, bij VAN GORCUM & COMP., Provinciale Drukkers.